

Здравка
ЕВТИМОВА

**Кръв
от
кър-
тица**

Издателство Жанет 45

е носител на националните награди:

Христо Г. Данов – за принос в националната книжовна култура:
в категория Българска художествена литература (2002);
в категория Издание за деца (2007);
в категория Разпространение на българската книга (2011)

Златен лъв на Асоциация *Българска книга*:

за цялостен принос в издаването на съвременна българска литература (2002);
за оформление и полиграфическо изпълнение (2005);
за динамична културна и издателска политика (2014);
за най-добър издателски проект (2016);
за цялостна политика и забележителни постижения в изданията за деца (2017)

Константин Константинов – за принос (2005) и цялостен принос в книгоиздаването за деца (2018)

Южна пролет – за най-голям принос в издаването на дебютна литература (2018)

и Наградата на ЮНЕСКО – Първи световен конкурс по дизайн на книгата, Франкфурт (2003)

© Здравка Евтимова, автор, 2019

© София Несторова, редактор, 2019

© Димитър Келбечев, художник, 2019

© Издателство Жанет 45, 2019

ISBN 978-619-186-481-2

КРЪВ ОТ КЪРТИЦА

В моя магазин идват малко клиенти. Обикновено учители, които търсят комплект опитни животни за часовете по биология. Продавам жаби, насекоми, гущерчета. Скоро ще се откажа, не мога да покривам загубите. Ала така съм свикнала с тази стаичка, с мрака и миризмата на формалин.

Един ден в магазинчето влезе жена. Беше малка, свита като купчинка сняг напролет. Не ме погледна. Сигурно не идеше да купи нещо, просто ѝ бе прилошало на улицата. Заклати се, щеше да падне, ако не бях хванала ръката ѝ.

– Имате ли къртици? – изведнъж запита непознатата. Очите ѝ приблизваха като стара разкъсана паяжина с малко паяче в средата – зеницата.

– Къртици ли? – спрях. Трябваше да ѝ кажа, че никога не съм продавала и никога не съм виждала къртици. Жената искаше друго да чуе – погледът ѝ пареше в моите очи.

– Нямам – казах. Тя въздъхна, после изведнъж се обърна настрана.

– Ей, стойте! – викнах. – Може да имам къртици.

Тя спря. Погледна ме.

– Кръвта на къртицата лекувала – прошепна жената. – Трябва да изпиеш три капки.

Хвана ме страх. Мъка дълбаеше очите ѝ.

– Поне болката за малко спирала... – прошепна тя, после гласът ѝ угасна.

– Вие ли сте болна? – попитах.

– Синът ми.

Ръцете ѝ, изтънели като изсъхнали клони, се дръпнаха от щанда. Исках да я успокоя, да ѝ дам нещо – поне чаша вода. Раменете ѝ бяха тесни и се губеха в тъмносивото палто.

– Искате ли вода? – Когато взе чашата и отпи, мрежата бръчици около очите ѝ затрепери. – Нищо, нищо – разбъбрих се аз. Не знаех как да продължа. Тя се обърна и тръгна към вратата.

– Ще ви дам кръв от къртица! – креснах.

Избягах в задната стаичка. Не мислех какво правя, не ме интересуваше, че ще я излъжа. Нямах откъде да взема кръв. Нямах къртици. Жената чакаше. Блъснах вратата да не се вижда какво правя. Порязах китката си с малкото ножче, което държах в чекмеджето при кутиите с рибарска стръв. От раничката полака започна да изтича кръв. Не болеше, ала се страхувах да гледам как се изцежда в шишето. Събра се малко – сякаш на дъното бяха паднали две-три глогинки. Излязох от задната стая, забързах към нея.

– Ето ви – казах. – Тази кръв е от къртица!

Тя се взря в ръката ми, по която все още се стичаха кървави капки. Въобще не посегна към шишенцето. Насила го блъснах в ръцете ѝ.

– От къртица е! От къртица е!

Опипа шишенцето. Вътре като догарящ огън блещукаше кръвта. След малко извади пари от орфаната си чанта.

– Не. Не ща – казах аз.

Жената не ме погледна. Хвърли на масата банкнотите и закрета към вратата. Искях да я изпратя или поне пак да ѝ дам вода, преди да си отиде. Ала усещах, че не ѝ трябва, никой не ѝ беше необходим.

Есента продължаваше да засипва града с мъгливите дни. Скоро трябваше да закрия магазина. Беше мразовито, хората бързаха край витрината. Нямах купувачи в тоя студ.

Една сутрин вратата рязко се отвори. Оная, малката женица, влезе вътре. Затича се към мене. Искях да се скрия в съседния коридор, ала тя ме настигна. Прегърна ме. Заплака. Задържах я да не падне, така безсилна изглеждаше. Изведнъж вдигна лявата ми ръка. Белегът от раната беше изчезнал, но тя откри мястото. Залепи устни към китката, сълзите ѝ навлажниха кожата на ръката ми и ръкава на синята работна престилка.

– Той ходи – изплака жената и скри с длани несигурната си усмивка.

Искаше да ми даде пари. Беше донесла нещо в голям сак. Усетих, че се е стегнала, че малките ѝ пръсти са твърди и не треперят. Изпратих я, ала тя дълго стоя на ъгъла – дребна и усмихната в студа. После улицата опустя. Беше ми хубаво в магазинчето. Така сладка ми се стори старата, глупава миризма на формалин.

Още същия следобед пред тезгяха в тъмната стая дойде един човек. Висок, приведен, подплашен.

– Имате ли кръв от къртица? – запита. Очите му, залепнали към лицето ми, не мигаха.

– Нямам. Никога не съм продавала къртици тук.

– Имате! Имате! Жена ми ще умре. Три капки само! – Хвана лявата ми ръка, повдигна насила китката, изви я. – Три капки! Иначе ще я загубя!

Кръвта ми потече от порязаното много бавно. Мъжът държеше шишенцето, капките се търкаляха като мравки към дъното. После той остави на масата пари.

На другата сутрин пред вратата на магазинчето ме чакаше голяма тълпа хора. Ръцете им стискаха малки ножчета и малки шишенца.

– Кръв от къртица! Кръв от къртица! – викаха, кряскаха, блъскаха се.

Всеки имаше мъка вкъщи и нож в ръката.